

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre

Félévre

Negyedévre

Egy óra helyben

16 frt.

8 „

4 „

1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepekét követő napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési díjak

Határozott hosszúságú hirdetés sor vagy annak tere 6 kr.
Bélyegj minden hirdetés után 80 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Hétszben: Oppellik Alajos Städt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasensteint et Volger (Wallischgasse 10.) Bud. Mosse Publicistische Bureau Budapest. Haasensteint et Volger hirdetés közv. irodája. Weiss mér hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest Serviztár 5. sz.

Nyitási díjak

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállítás:
Főttér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlémények czinazendők.

Az értékesítés czikkei díjaztatnak.
Kéziratok nem alainak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Néhány szó
b. Kemény Gábor közgazdasági programjáról.

III.

Ha egy földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter feladatait, — tehát egy oly miniszterét, ki az állam összes hasznosító termelését kormányozza, — meg akarjuk állapítani: szükséges megvizsgálnunk, melyek a mezőgazdaság emelésére szolgáló intézmények, melyek a földművelés általános hasznosító produktusának s végre jelezniük kell, legalább általános vonásokban, az ipari tevékenység elemeit.

A valamely állam-mezőgazdaságának ápolására szolgáló összes intézkedések két főcsoportra oszthatók:

I. olyanokra, melyek a mezőgazdaságot indirekte támogatják, eltávolítván az annak fejlődését gátló akadályokat; és

II. olyanokra, melyek közvetlenül előmozdítják a földmívelést.

Az első főcsoportba sorozott intézkedések ismét két alcsoportra oszthatók.

Az előbbiekhez soroljuk mi azon intézkedéseket, melyek a törvényhozástól, vagy rendeleti úton, a kormánytól erednek; az utóbbiakhoz számítjuk az önkormányzat és önkormányzatok általános intézkedéseit, melyeket az állam közbejöttével vagy a nélkül, csak maguknak a gazdáknak egyesített ereje képes létesíteni, szabad egyesülések, gazd. egyesületek formájában.

Végre a második főcsoport olyan intézkedéseket foglal magában, melyeket az egyes mezőgazdának kell megtennie, még pedig a törvény általa alatt szabadon vagy egyedül, vagy mások segítségével, vagy végre másokkal társulva.

Azok a rendszabályok, melyek közvetlenül a kormány által a mezőgazdaság emelésére részint törvényhozási, részint rendeleti úton teendők meg, a következők:

1) A földmívelési szakképzettség előmozdítása és terjesztése gazdasági tanintézetek, felsőbb gazdasági iskolák és továbbképző iskolák által;

2) jó törvények a tagosítás és a földbirtok oszthatósága tárgyában;

3) megszüntetése a földbirtokot terhelő, még fennálló jogviszonyoknak (legelő-, erdő- és másnévű szolgalmaknak), a birtokközösség megszüntetése s általában a birtok rendezése.

4) Gyors és olcsó igazságszolgáltatás, jó adminisztráció.

5) Az erdők helyes kezelésének biztosítása, azután a kopasz hegyoldalak és hegyek beerdősítése érdekében czél szerű intézkedések, még pedig nemcsak a fatermelés szempontjából, hanem a közjó érdekében általában, azután a befásítás keresztülteltele végett az erdőkon kívül (vadász törvény.)

6) Biztosítása az állatorvosi tevékenységnek, a gazdasági állatok tetemes tökéletének szaporítása végett, megyékben, járáásokban, stb.

7) Vízlecsapolási, valamint talajöntözési törvények, továbbá szabályozása a vízhasználatnak, a halászati jognak.

8) Szaporítása és javítása a közlekedési eszközöknek, (vaspályák, utak és csatornák építése által); vízszabályozás.

9) Az olcsó forgalmi tőkéhez való juthatás megkönnyítése s azért gazdasági hitelintézetek, földhitelbankok, előlegezési bankok és kölcsönintézetek szaporítása, közraktárak, stb.

10) Vegyeszeti kísérleti állomások, a meglevő kitűnő gazdaságok, mint mintagazdaságok kijelölése.

11) Emelése a nagyban üzemelő malomiparnak a gabonakivitel helyett, a míg t. i. a csekély hazai fogyasztás a gabonakivétel szükségessé teszi; előmozdítása továbbá a gazdasági iparágak felvirágzásának, mint a melyek a földmívelés és állattenyésztés hatalmas emeltyűi.

12) A mezőgazdasági statisztika mívelése, a mezőgazdaság mindenkor tényleges ismeretének terjesztése végett.

13) Az ország geológiai és mineralógiai kutatásának előmozdítása, nem csak gazdasági czélra, hanem gyakorlati kizsákmányolás végett is.

14) Nyilvános organumok az egyes vidékeken, a mezőgazdasági érdekek folytonos képviselése és figyelemmel kísérése czéljából.

15) Támogatása, föllovonítása a gazdasági egyetli ügynek.

16) Keresztülteltele a különböző testületek által proponált adóreformoknak, az államkincstár és az adófizetők érdekében egyaránt.

17) Időszakonként enquette-ek a mezőgazdasági viszonyok, hájak és szükségletek tanulmányozása, továbbá az összes talajcultusában tett haladás megbeszélése czéljából.

Részben a megyék és községek, részben az egyesületek és egyesek tevékenységi körébe tartoznak, természetesen szükség esetén az állam intervenciója és támogatása mellett a következők:

18) Gazdasági kiállítások, pályázatok a

kitűzendő kérdésekre, egyesületi és állami jutalmak osztogatása s más ösztönző eszközök alkalmazása.

19) Eszközök a mezőgazdasági növénytermelés némely specializált ágai productivitásának emelésére, ilyen áruk: komló, vész, kender, len, olaj, dohány és bortermelés; továbbá a tulságos nagy s többször improductiv legelő területek mívelési módjának átváltoztatása ésszerűbb művelési ágra; nemkülönben tökéletesítése az állattenyésztésnek (lovak, szarvasmarhák, juh, sertés, selyembogár és méhtenyésztés) s ugrancsak tiszta jóvelmének fokozása.

20. A gyümölcsstermek minél több fajra való kiterjesztésének előmozdítása.

21) Segély alapok gyűjtése és gazdasági biztosító-intézetek gyánulítása, melyek káros elemi s másnévű a mezőgazdaságot fenyegető veszélyek és csapások ellenében a gazdaközösséget hivatván oklalmazni minden eshetőséggel szemben. És:

22.) Előmozdítása gazdasági gépek folytonos tökéletesítésének, behozatalának és elterjedésének, továbbá a legproductivabb gazdasági berendezések tekintetében elismert helyes elvek terjesztése és terjesztése minél szélesebb körökben annak a meggyőződésnek, hogy a talaj termőképességét a jövő érdekében szakadatlanul érintetlenül fenn kell tartani s biztosítani.

— Az osztrák birodalmi tanácsban tegnapielőt folytatott a vita a berlini szerződésről. A vita érdekesnek ígérkezett, mert a szónokok sorába Plener, Starkenfels, Greuter és báró Scharschmidt is feltrátk magukat. A vita valószínűleg csak akkor fog beárulni, ha Hausner, az újonnan felfedezett galiczi Demosthenes beszélt, a mi, tekintve, hogy Hausner tizenhatodiknak van felirva, még jó ideig eltarthat. Magára a dologra nézve, mint a „P. Lit.”-nak írják, most az a kérdés merül fel, hogy mi történik, ha a berlini szerződés a képviselőház által „jóvá hagyott”? Az alkotmányban sehol sincs szó valamely szerződésnek a képviselőház által való jóváhagyásáról, hanem mindig a birodalmi tanács azaz mindkét ház jóváhagyásáról. Tehát az urak házában is nyilatkoznia kell, és ha ez nem elegendő, akkor nincs helyreállítva a két ház közötti egyetértés, a jóváhagyás nincs megadva és mi történik akkor? És nem valószínű-e, hogy az urak háza magát illetéktelennek fogja kijelenteni, miután a kormány dr. Unger által illetéktelennek jelentette ki a birodalmi tanácsot?

Végül táviratilag jelentik még ez ügyben

Bécsből, hogy a balcentrum kijelentette, hogy hozzájárul a Tinti-féle határozati javaslatnak Scharschmidt által indítványozott módosításához.

Külföld.

Az Italia irredenta a „Pol. Corr.” római levelezője szerint az utóbbi napokban ismét életelt adott magáról, miért azután a kormánylapok erőlyesen rendre utasították a mozgalom vezetőit. Velenczében Viktor Emánuel király halála évfordulóján ünnepies istentisztelet volt. Az ottani „emigrans segélyző egyesület”, az Italia irredenta egyik főközpontja az ünnepélyen olyan zászlókkal akart megjelenni, melyeken Trient, Trient, Görz, Istria stb. czimerei voltak, természetesen gyászfátyollal bevonva: az egyesületnek a templomba óriási koszorút vitt, mely állítólag Trient, Trient, Görz és más városok adománya volt.

De a kormány nem engedte a koszorút a ravatalra tenni s a zászlók csakhamar szintén eltűntek. Másnap egy trieszti „emigrans” temetkezett; az egyesület természetesen testületileg jelent meg s az említett zászlókat is használni akarta. De a kormány nem sokat tegerőszakolt, hanem confiszkálta a zászlókat. A temetőben valaki gyászbeszédet akart mondani az elhunyt felett, de a rendőrség nem engedte. A radikális lapok a kormány e magatartását a leghevesebben gáncsolják.

Novibazárból írják a „Pol. Corr.”-nak jan. 10-ről, hogy mérvadó török katonai körökben már a török-szerb háború előtt mellőztetve lett az a kérdés, hogy Novibazár megerősítendő-e. Az azóta meggyilkolt Mehmed Ali e kérdést különösen tanulmányozta, de Konstantinápolyban nem jutottak hozzá, hogy ez ügygel komolyan foglalkozzanak, de néhány hét óta ismét előtérbe lépett az erdőtési kérgés. Néhány nap előtt szigorú incognitóban több török mérnök-tiszt érkezett Novibazárba és sokat foglalkoztak megsejteléssel és fölméréssel. Értésült körökben tudni akarják, hogy Konstantinápolyban merre van a Novibazár nagy erődde akarják átalakítani, és e czélra nagyobb összegeket is hajlandók feláldozni. Novibazár leendő török vár parancsnokává, hírcsere szerint Mustafa dandárúknak van kijelölve. E kijelölés helyezett intézkedések feltűnését keltették, mely még növekedett a Konstantinápolyból érkezett rendelet következtében, hogy a Novibazári szandzsakban általános unjonozás eszközöltesse. — A mohamedánok azonban, az oszmánik csak úgy mint az arnauták határozott ellenzenet mutatnak jelentkezni, s így az unjonozást csak azokra a mohamedán kerületekre kellett szorítani, melyek többnyire a bulgáriai, ruméliai s más menekültekből sorakoztak.

Kheireddin nagyvezérről azt jelentik Konstantinápolyból, hogy állása nagyon meg van ingatva. A szultán azért nevezte őt ki nagyvezérré, hogy kösse meg a kölcsönt és rendezze a kaimó-ügyet. De a dolgok úgy állnak, hogy a kölcsönt alig van valami kilátás, a kaimó-ügy pedig zavarosabb most, mint valaha.

A török-orosz conventió ügye, mintha meg volna átkozva, sehogys sem akar befejezésre jutni. Már ma ismét jelenti a „Pol. Corr.”, hogy ez ügy ujabb megfenekelett. Valóban mindaz, mi ezen ügy körül már hónapok óta történt és történik, nem egyéb, mint — hogy Bismarcknak egy kifejezésével éljünk — „elposványosodás.”

Ezen ilyen miserabilis állapotban van a török-görög határigazítás ügye. A török biztosok még mind nem jelentek meg a tanácskozási helyére.

Látva a dolgok ilyenét állását, a konstantinápolyi görögök egy deputációt menesztettek az ottani francia követhoz, Fournier urhoz, megköszönve, hogy Waddington francia külügyér Görögország érdekében közbevetette magát. A követ azt mondá, hogy csekély az, a mit tets még csekélyebb, a mit elérhetett; a görögök pedig jól teszik, ha nem erőfolyják magásra kívánságaikat, mert nehéz idők járnak s tömérdek sok a nehézség, melyeket le kellend legalább részben küzdeni.

Bukarestből.

A bukaresti „Timpul” szintén közli a „St. Petersburgskij Viedomosti” orosz lapnak a románokhoz intézett felhívását s azután így folytatja:

Meg vagyunk győződve, hogy minden jó érdekes román, midőn az orosz lapban közlötöket olvassa, türelmetlenül fogja önmagától kérdeni: hát mi jogosíthatja fel az oroszokat, hogy ily gyanúsító javaslattal álljanak elénk? Nem szenved kétség, hogy a mi liberálisaink valamikor csakugyan parádéztaak Erdély elfoglalása tervével; de ma tudja már az egész világ, hogy mi van a parau czélja, s mér maga Batiannu János ur sem viseli magát úgy, mint a jövőendőbeli Dácia képviselője. Az oroszlapban széleak erőszett eszmék semmi viszhangra sem találnak Romániában s nincs országunkban párt, mely elég bolond volna programjába fölvenni azon „nemzeti problémát”, melyről volt szövetségeseink annyit álmodoznak.

Különösen a conservatív párt mindenkor szembefog szállani minden oly tendenciával, mely nagy eszmék ürügye alatt koczára tenné a román állam létezését. Egész századokon át küzdöttek apáink, nagy- és ösapáink, hogy megörözzék a románok e hazáját és nem fogjuk meg-

A „KELET” TÁRCZÁJA.

UTIRAJZOK

ázsiai Törökországból.

(Eredeti levelek.)

II.

Mamachatum, szeptember végén.

(Folytatás.)

Alig, hogy installáldtam, más szavakkal szálást fogadtam, az 1-ső levelemben említett főtáncza egyik sarok épületének emeletében, (Hôtel-belle-vue I. étagej, melynek folyosójáról s ablakaiból gyönyörű kilátás esik a Fratrha s aláfélé kitáguló völgyére a szemközti 3 sziklacsucsal) — jöttek a látogatók egyre-másra. Legszorgosabban saját zászlóaljam (Nevschehir műsztehafiz) tisztjei. Ez itt már szokásos. Nem sokára megismerkedtem egy született bey-jel, a 3 év előtt elhalt vau korományzó Zia pasa fiával Dsemil bey-jel, ez időtájt az adó- illetve tizedbehajtó hivatal (asermamurie) főnökével. Mint jómodu fiatal földbirtokos, ki Stambulban s a birodalom főbb városaiban nevelkedett, sőt még atyjával az olasz partokat is meglátogatta, első rangú szerepet játszik itt Tordasában, szereti a fényűzési czikkeket s öhajlja utánmozni az európaiakat. Mindjárt a monsieurhoz (t. i. hozzám) csatlakozott barátságosan; mindenaposa vált nálam, s végül meghívott magához egyik tanácsára.

Lóra ültem tehát egy szép napon s a bey irnokának, kezelőinek, stb. alattvalóinak kíséretében, hegyen-völgyön keresztül, járt és járatlan utakon ellovagláink a 3 óra járányira fekvő Pekericus nevű örmény faluba.

III.

Mamachatum, okt. elején 1878.

Pekericus-be tett kirándulásom azért nevezetes, mert megtanultam ismerni a török polgári életet, melytől katona-orvos létemre mindaddig távol állottam. Fogalmat szereztem magamnak arról, hogy milyen egy török földesúr, s milyen a török és örmény falusi élet. Barátom Dsemil bey, atyjának — ki részéről örökölt roppant vagyonát Stambulban és egyebütt majdnem tönkre silányította, mindamellett, hogy 150 lyra havi fizetése volt s majdnem ugyanannyit vett be másnévű jövedelmekből — tehát az ifju bey atyja s nagynevű hatalmas nagyatya vagyonának romjairól él. Mindössze négy faluban maradt az özvegynek s a két fiúnak birtoka, terhelve nem csekély adóssággal; míg atyjuk örökségképen számláhatatlan falvakat és birtokot örökölt. Az özvegy Erzerumban él, az egyik fiával s a leány gyermekekkel, a másik fia, saját fia, egy idő óta mint írásmint tizedbehajtó itt tartózkodik. A házak falun sem különbek mint Mamachatumban, csak hogy belsőleg több kényelemmel (a mi szintén nem igen messze áll a természetestől) vannak berendezve. Megérkezésünk estéjén a bey falusi laka előtt szőnyegeket terítettek, párnákat rakának s mi letelepedünk, körülvéve s megámulgatva illő távolban a falu férfi lakoságának egy része által. Előhozták az apró asztalt, felrakák rá a czin” tálcát, köröskörül szélén megrakva lepény vékonyságu kenyerekkel (egyuttal abrosz); mi körül kuporodánk, hármunknak tőrdét egy asztalkendő órá meg a bepiszkolástól. Felhozták fűdött czinn” edényekben*) egymásután az ételek hosszú sorát, min-

*) Anatóliának e részében az agyag” vagy porcelán” edényeket, tányérokat stb. nem ismerik. Üvegűdény is felettebb ritka, mindent a czin” s megcinezett réz pótol.

denikünk bel-bele markolt, hol kenyereztől, hol pusztá ujjal a tábla (csak a nagyon folyékony eledeleknél leves, tejföl stb. használtatván kanál) s megtöltött gyomrunkat s lecsendesítőlk a zsarnokunkat. Vacsora — itt inkább estebéd — után az én speczialis mulatságomra, előfogtak egy dudást, ki igen egyhangú kíséret mellett elkezdé az énekést vagy inkább rhythmicus előadott szóbeszédet. Én narghilemet füstölgetve s kávémát szűrösölgetve, azzal ellensúlyoztam az éktelen félhangu sikoltozást, hogy a bécsi wieneni színházba képzélem magam s a diva Pattit várásolám magam elé csengő hangjával, mint Rigoleto leányát. Végül ennek is vége szakadt s bevonulánk fekhelyeinkre, a bey különös gonddal 3 szolgától környezve s segítettve, vetkőzödé s öltözve szálalt éjjeli nyugalomra, fátýollal takartatván be magát a szunyogok ellen. Jó magam, mint katona viselt ember visszaütasítám az efféle elkényeztető s ellasszonyosító bár előzékeny gondozást. Másnap reggel ellátogattam a falu szájához — gura satuluj — az örmény Hadschi Oanneshez*) kinek itt helyben is van egy mezezőllója s kivel itt ismerkedem meg. Ö keméről sokat írhatnék, kiadó bár nem sokban élte az örmény kereskedői (adász-vevést — törökül alis-verist üző) typustól. Atyja ügyes kereskedő s gazda volt s egyetlen fiának meglehetősen fekvő és egyéb vagont bogyott; mit ez utóbbi igyekszik megtartani s öregíteni s e mellett a törökök kegyében magát megerősíteni, hogy háborítatlan kereskedhessék arany óráival s lánczaival, gyűrűivel s borostyánkő szipkájával, a drága prémes bundáival stb. Nála valóltam a

*) Az örmények is hadsínknak czimeztetik magukat, bár remetei vándorutjuk czélja se nem Mekka, se nem Jerusaleim, hanem egy orosz örményországbán fekvő szent hely, hol a szintén szent Gergely (a gregorianus) vagyis örmény egyház megalapítójának) maradványai nyugosznak.

terdsani föld kaimakamját (polgári főnökét) a terdsani bíróval (kadi vagy hakim; orvos — hekim); mindkettő nyájasan bolyngatott felém s folytatta hivatalos működését (egy tolvajlasi ügyben, törökül: birszilik) a fal mellett köröskörül futó szőnyegekkal borított emelvényes kereveten párnákra dölve kuporodva, a kaimakam kérdéseket intézve az illő távolban álló falusiakhoz, a kadi calamusával jegyezgetve a tórdén tartott papirdarabra.*) A házi gazda felkelt, elémbre jött, leültetett, megrendelé a kimaradhatatlan feketét és ide nyújtá ezüst dobány szelenczáját s elkezdődött a társalgás (törökül komsuorit), mit én lehetőleg

*) Ki a török írásmódot nem látta, pusztá leírás utján arról magának fogalmat nem szerethet. Először is a penná egyáltalán elüt a miénktől, se nem réz-, se nem ludtoll, hanem nádsz. tampa hegye, csekély bemetszéssel. A mi igen folyékony tintáinkat se lehet használni török írásra, hanem inkább anánkunk iskolában gyerekek által használt pamutos tentát. Asztal mellett se lehet írni törökül, hanem csupán a földön ülve keresztbe vetett lábakkal, a jobb térdre a bal kézzel szorított s haránt összehajtott középnagy papírlapra (nagyobbn ivelen már tetemesen veszt az írott sor egyenességéből), hol a bal kéz négy ujja szolgálatulgerül. Az írás vagyis inkább a vakarás a toll széllel tudvalevőleg jobbról-balra történik, hajszálvonalas stb. szépiprás nem existál. Valóságos fáradtság törökül írni, s míg a leggyakorlottabbak is csak egy levelet vagy egy kérvényt leírnak, addig hasznos munkát végezünk. Különböen a nyugalmat (ráhát) tisztelő s a lassuságot (javath) szerető török megvetéssel tekint a mi európai gyors írásmódunkra s munka-végzésünkre: egyáltalán nem fér a fejébe, hogy a hamari munka jó is lehet. Mottoja a német „Gut Ding braucht Weil”. Az írástudók — itt valóságos társadalmi osztály — övükbe szurva hosszú tokos (a calamaris és tollkés számára) réztinkatartót bordanak; még a besorozott s katonai szolgálatot végző tartalékos vagy nemzetőr sem felejt el bármi szolgálat közepette e jelvényt láthatólag hordani.

rövidre szabtam, nem akarva a böcs urakat fontos foglalkozásukban háborgatni. Ezután megmászta Dsemil bey szolgája Kizkor (ez is egy örmény név) kíséretében és kalauzolás mellett a falu mögötti sziklás hegyecsucot; melynek közepé táján egy üregbe batolánk, a holott is lábaink előtt le egy boltozatos folyosó nyílt a sziklába vágott lépcsőzettel. Kizkor nem mert velem a 72 lépcsőn lejönni, a miért is mondtam neki törökül: Kizkor korkáz (Kizkor fél).

(Folytatása köv.)

A kabátzseb titka.

Elbeszélés.

JRta WÜHL JÁKÓ.

I.

(Folytatás.)

— Oh igen, Viktor, én érzem, hogy szeretsz” hogy enyém vagy, kizárólag az enyém . . .

— De azért mégis folyton úz a feltékenység, nemde? csunya gyermek tel. Hát adtam-e valaha okot arra, hogy össze te ragaszkodásomban kételkedj? Ugy-e nem! És te mégis gyötörsz engem s elefedel, hogy bizonytalanságod égeti a lelkemet. Azt szeretnéd, ha egész nap melletted lennék. De hát azt hiszed te, hogy munka nélkül is lehet megélni? Keserű kenyérünk volna, ha elhelyezném az időt. Ma ingyen mit sem ad a világ. Keservesen, véres verejtékkel kell kiérdemelnünk azt a kis falatkát, mit mindennapi kenyérnek nevezünk. Légy tehát okos, kedves Emilia és gondold meg, hogy éppen akkor élek én érted, midőn munkálkodom . . .

— Én hiszek szavaidnak, Viktor. — Hisz nincs okom azok igazságát kétségbe vonni. De lásd . . .

— Mit lássak . . .

— Sokszor figyelmetlen vagy irántam.

gedni senkinek, hogy e százados munka gyümölcsét játék tárgyává tegye holmi illúzióért, melyek ha érvényt nyernének is, sem mi garanciájával sem bírnának az állandóságának. Hát adunk az istennek, hogy elérhetünk oda, a hol vagyunk, annyi szerencsétlenség után, s ismétlően is hátat fogunk adni a mindenhatónak, ha a bennünket környező nagy veszedelmek között méltóan fentarthatjuk magunkat s itt e vészeli Keleten román életet alapíthatunk és fejleszthetünk.

Mély fájdalommal tekintünk azon bajokra, melyekkel kárpátokon-tuli testvéreink küzdenek; nem adhatunk azonban nekik segítyt s nincs is helyén hogy adjunk. Ezt ók maguk is nagyon jól tudják s így megelégedéssel kell constátálnunk, hogy elbátorítalondásukkal soha sem mentek annyira, hogy figyelmen kívül hagyták volna a román állam érdekeit, melyek minden román-nak érdekei. Minden körülmény között élénk és valódi bizonyítékát adták a román állam iránti szeretetüknek, de viszonzásképp soha sem kérték azt, mi úgy sem adatható volt. Nem kétkedünk, hogy jövőre is követeljen e politikát, mint okosat és olyat, mely megfelel egy a mi érdekeinknek, mint az ő állásuknak is a Habsburgok birodalmában. Addig, míg a pesti politikusok különben különb akadályokat gördítenek (?) természet fejlődésük utádját, részt vehetnek a mi intellektuális munkálkodásunkban és gyönyörködhetnek a mi munkánkgyümölcsében: ennyi minden, mit nekik adhatunk.

A képviselőház ülése január 21-én.

Ghyozzy Kálmán elnök bemutatja Kézdi-Vásárhely kérvényét, a kisebb üstekben való pálinkafőzés engedélyezéséről.

Rakovszky György elnök bemutatja a gazdasági bizottság jelentését a képviselőház január havi költségvetési előirányzatáról és a ház pénztárának mult havi kiadásairól. — Tártyalása a legközelebbi ülés napirendjére tűzött ki.

Nagy György végleg, Szapáry Gyula gr., Kemény Gábor b. Zichy Fer. Vikt. gróf, és Pogány Károly képviselők a szabályszerű 30 napfenn-tartásával igazoltatnak és az illető osztályokba soroztatnak.

Szende Béla honvédelmi miniszter a mult országgyűlés utasítása folytán bemutatja a honvédelmi miniszterium hivatalainak elhelyezésére Budapestben, a várban emelendő állami épületeiről s az erre megkivántató költségek fedezéséről szóló törvényjavaslatot. — A pénzügyi bizottsághoz utasítatik.

Ezután beadatnak a szavazatok a várm. és kereskedelemügyi bizottságra.

Elnök indítványozza, hogy szombaton mindenesetre gyűlés tartassék, melyen a ház a havi költségvetése, a kérvények, s a Deák Ferenc emlékszóra és siremléke kérdésében beadott jelentés tárgyalatának. Ezen ülésen fogja egyszermind Tibád Antal indokolni a kisdűstökkel a székelvöldön gyakorolt pálinkafőzés ügyében beadott indítványát. Időközben csak azon esetben tartatnék kellő közírhírével, mellet, ha a várm. és kereskedelem bizottság jelentését beadná, vagy valamely más sürgős tárgynak előterjesztése végett szükséges volna a házat egybehívni. (Helyeslés.)

As ülés erre negyed órára felfüggesztetik. A szünet után jegyző kihirdeti a várm. és kereske-

— No most már igazán kacagom kell. Jól van jó! Majd később, ha munkámmal elkészülök... Most engedj dolgoznom. Így szentem! Most már látom, hogy okos kis feleségem van. Irakodni fogok munkámat elvégezni, és aztán tied vagyok holnap reggelig. Kérlek, csukd be magad után az ajtót s ha valaki keresne, mondd, hogy nem vagyok itthon.

II.

Vizlaki Viktor huszonnégy éves korában lett ügyvéd. Értelmes, sokat olvasott egyén volt. Szellemi tehetségéhez járult még azon körülmény is, hogy igen csinos külsővel bírt. E mellett társalgási modora élvezetes, szellemes volt.

Hízalgek magamnak azzal, hogy a sok ifjú barátja között engem szeretett legjobban. Ismerem minden titkát és Viktort — hogy ugy mondjam — alig tett egy lépést, mielőtt tanácsomat ki nem kérte.

És Viktorból derék férj is lett. Szerette magát, a ki e szeretetet méltán meg is érdemelte. Okos, kedves nő volt: a vidék legszebb, legszere-tetreméltóbb menyekéje.

Volt azonban egy nagy hibája, a mely az életben nem egy alkalommal számízta már a család tűzhelyéről a kölcsönös egyetértést, a szívben és lélekben való kölcsönös összhangzatot.

Viktor barátom neje féltékeny volt; féltékeny a legnagyobb mértékben.

Pedig Viktor valóban távolról sem adott erre okot. Hisz egész napokon át íróasztala mellett ült. De a nő mindamellett gyánakvólag kérdezte mindenkor, valahányszor Viktor későn érkezett lakására: hogy hol tartózkodott oly soká?

Viktor nem egyszer említte fel előttem e körülményt, én is ilyenkor tehetségem szerint vizsgáltam és — oktattam őt.

— Valóban, szözlottam nem egy alkalommal, neked fontolóra kellene vinned, hogy nő egész napon át magányosan van otthon; hogy nincs senkije, kivel elcevegehetne; semmije, mi-

delmi bizottság tagjaira történt választás eredményét. Megválasztattak:

Apponyi Albert gr., Baross Gábor, Bethlen Andor gr., Éles Henrik, György Eadre, Horváth Péter, Korizmos László, Mocsáry Lajos, Nagy Gábor, Péchy Manó gr., Propstner Arthur, Simonyi Ernő, Simonyi Lajos b., Tóth Vilmos, Tisza László.

Ezzel az ülés 11-kor véget ért.

A bizottság az ülés után azonnal megalakult. Elnökül Péchy Manó gr., jegyzőül Baross Gábort választotta.

A bizottság első érdemleges ülését ma szerdán d. e. 10 órákor tartja.

Deficitünk.

A mult évi deficitről most már megközelítőleg tájékozást nyerhetünk, miután az év utolsó negyedéről is előtűntek felkúsznak a pénztári eredmények. Egymás mellé állítva az állami bevételeket és kiadásokat 1878. és 1877-ről, a két év mérlege a következő:

	1878.	1877.
	forint.	
Kiadás	240.865.998	244.083.635
Bevétel	214.904.254	218.065.773
Deficit	25.961.744	26.027.862

Az utolsó év deficitje tehát 66,118 forinttal még kisebb, mint az 1877-iki negyedéves pénztári kezelések szerint kitüntetett deficit. Megjegyzendő azonban, hogy ezen kimutatásban még nincs kitüntetve az occupatióra történt kiadás. Közvetlen szerint ez effective mintegy 100 millió forintot tesz; ebből a Magyarországra eső rész 31.1 millió frt effective, mely összegnek fedezésére a beszerzési költséggel együtt mintegy 36.940.000 forint arany névértékű járadékkötvény kibocsátására volt szükség. És ha már most az occupatió költségségét a rendes kiadások közé akarjuk fölvenni, akkor természetesen állandón terhelve lesz budgetünk a fentebbi 36.1 millió frt után járó 6 százalékos aranykattal, mely 2.214.000 frtot tesz aranyban, vagy 2.568.240 frtot papírrétkben. És ha már most ezen összeget hozzá számítjuk a tavalyi rendes deficithez, kijön mindössze 28.1 millió frt, mint a lefolyt év terhére eső deficit.

Fontos közigazgatási reform.

A közigazgatási miniszter által a jogi szakoktatás ügyében egybehívott enquête-en is szóba jött, hogy míg minden állásához bizonyos qualificatio kívántatik, ügyvéd, bíró, tanár stb. senki sem lehet, ha bizonyos tanfolyamokon nem nyerte képzettségét s vizsgálatokkal be nem bizonyította azt, addig közigazgatási tisztviselőtől semmi előképzettség igényelése és ehhez tartozó tanácsos, s alszolgabírótól alispánig, lehet (s van is akárhány) a kiiskolákat sem végzett.

Ez ügyet, mint értesülünk, a vallás- és közigazgatási miniszter már egy pár évvel ezelőtt szóba hozta; de az akkor abba maradt. Közelebről, de még az említett enquête egybehívása előtt, föllevenitette Trefort miniszter a kérdést; s felkérte az e részben leginkább érdekelt belügyminisztert, egy a többi miniszteriumok küldöttjeiből is egybehívandó tanácskozó bizottság alakítására, melynek feladata legyen részletes javaslatot dolgozni aziránt, minő qualificatio, jelesen micsoda tanfolyamok végzett-

vol unalmát élvezhetné. Ha gyermekei volna, kikkel idejét tölthetné, kiket elhalmozhatna szeretetével, csókjaival, öleléseivel: jelenlegi igényei és követelése csakhamar megszűnnének. Így azonban hatalmas perczekben lelkét nyomasztó gondolatok, fájó sejtelmek és aggasztó rémképek gyötörk. Ne csodálkozz tehát azon, ha nő némi féltékenységgel kísér tégedet; ő véghetetlenül szeret téged és kimaradásodban nélkülözésél látna.

Volt okom egy szólni Viktorhoz, mert nem egy alkalommal láttam, hogy barátom nejen a buskomorság vesz erőt. Tudtam, ha így folytatja, még szerencsétlen lesz.

Később hivatásom elsözlött a vidékre. Egy hónapon át nem láttam Viktort. Mikor visszatértem a fővárosba, legelső dolgom volt Viktort fölkeresni.

Hon találtam. Egy pamlagon ült. Kétségbeesett arczaal tekintett reám és felkelve, elém sietve, nyakamba borult.

Rosszat sejtettem. És valóban nem csalatkoztam. Alig foglaltam helyet, Viktor szó nélkül kivett zsebéből egy tárczát és felnyitva azt, levelet vett ki abból.

— Olvasd el, szözlott, s ha elolvastad, elmondom e levél történetét.

Ugy tettem, a mint barátom mondá. A levelet átolvasva, Viktor a következőket mondá el nekem.

— Három nappal ezelőtt, reggeli kilenc óra lehetett, — szobámba nyitott Emilia. „Jó reggelt picikém! hogy aludtunk?” E kérdéssel fogadtam őt s megcsókolni akartam ajkait. Csak homlokára adhattam a csókot, melyet ő azelőtt mindenkor szívélyesen, szenvedélyesen, ódes-kedvesen viszonzott. Azt hírvén tréfál és így szölk: — „Nos, nem is viszonzozuk e köszönetet? Nem is méltatjuk Viktort figyelmünkre?”... Reám tekintett; de e tekintete a megvetés, a harag, a megsértett nő büszkeség tekintete volt. És én még sem akartam hinni szemeimnek.

sége, mily államvizsg, vagy esetleg szigorlat letétele követeltessek azktól, kik a közigazgatási pályára lépni s azon bizonyos fokozatokig haladni kívánnak. Mert valamit bizonyos, hogy az államnak érdekében és jogában áll, leendő tisztviselői qualificatióját megszabni, így ez is különböző lehet a különböző hivatali ágak s azokban is a különböző fokozatok szerint.

Általános hivatali pragmatikánk nem lévén (mint a legtöbb európai államnak), ily kérdéseknek legalább külön előzetes megoldása annál szükségesebb.

A közigazgatási miniszter felkérésére a belügyminiszter az előzetes tárgyalást a többi miniszteriumokkal annyiban megis indította, hogy mindeniket előleges elvi nyilatkozatra felhívta s egyszerűsmin lépéseket tett, hogy mely külföldi államok ide vonatkozó pragmatiká tájékozással megszerzessenek.

Méltán érdeklődéssel nézhetünk e fontos — s már valóban idején lvő — kérdés tárgyalása vajha mielőbbi megoldása elé!

Értesítés a szamosvölgyi vasút ügyében.

A szamosvölgyi vasút részvényei biztosítása érdekében kibocsátott szerződések szövegének végfételében érintett telekkönyvi biztosítás némelyek által aként értelmeztetvén, hogy e szerződések aláírója ellen nyomban a telekkönyvi biztosítás eszközöltetni fog,

ezen félreírás elenyészítése s érdeklődő ügybarátaink tájékoztatása céljából köteleességünknek ismerjük az említett szerződések aláírásának joghatályáról véleményünket tudomásra hozni.

Az említett szerződések csak azon esetre kötelezők az el fogadóra nézve, ha elegendő számú részvényre gyűl be aláírás és ha a részvénytársulat megalakul; e szerződés elfogadja arra vállalt kötelezettséget, hogy a részvénytársaságnak a szerződésben meghatározott mennyiségű részvényre részvényese lesz a szerződés aláírása által, tehát azon esetre, ha a részvénytársaság meg nem alakul, az aláíró semminemű költelezésnek vagy fizetésnek nem teszi ki magát.

Három, négy hó múlva — ha a jelen szerződések aláírásai kellő reményre jogosítanak — a részvényaláírások fognak eszközöltetni, s ekkor lesz köteles minden aláíró az aláírt részvény névértékének 10%-át készpénzzel kifizetni s csak a részvénytársaság megalakulása esetén lesznek a további törlesztések befizetendőek, e tekintetben is a részvényesek azon kedvezményről vannak biztosítva, hogy a ki hátrálások részletét akár készpénzben, akár küldöttöküknél által elfogadott építési anyagban avagy kisajátítás alá eső ingatlan-nal esedékesége előtt befizeti, befizetett tőkéje után az az időre, a megajátított tőke 8% kamatot élvez.

Azon esetre is, ha nem sikerülne a vasútépítési engedélyt kinyerni, avagy az engedélyokmány a magas törvényhozó testülettől el nem fogadtatnék, a részvényesek minden kötelezettsége megszűnik.

Ezen vállalat csak a részvényesek hazafias hozzájárulásával és takarékos kezeléssel mellett lévelni létesíthető — líról áll az alapító céljából, hogy az előleges szerződések biztosításával és telekkönyvvezetéssel ezeket költsön, de azon esetre, ha a részvénytársulat megalakul, a társaság érdeke, és a kitűzött cél elérhetése meg fogja kívánni, hogy minden részvényes teljesítse köteleességét,

— Nő! szözlottam, még mitsem felelünk?

— Ön szerfelett követelő és kiállhatatlan ma! Ez volt válasz.

— Láttam, hogy nem tréfa, Nőm a kerevretre vetette magát. Láttam, mily könnyelműen, mily bávtan, igazóan nyugszik előttem. Szép volt e perczben, mint a görögök Venusa. Átkarolni, megcsókolni, szivemre szorítani és ha kell, bocsanatért esdeklni szerettem volna. De a legközelebbi percz már térdemen, lábainál talált. Mint a kigyó, melynek áldozója a fejére lép, felugrott fekvő helyzetéből és sújtó tekintetével végig mérve engem, kínos, érczes kacagással válaszolt szavaimra. Kisurrant az ajtón.

Viktor elhalgatott. Nem volt már oly felingerült mint akkor, midőn hozzá beléptem; de nyugodt és csendes. Megragadta kezemet, szemembe tekintett, szólni akart; de kőgögsa elfojtotta a szót ajkain.

— Türelem, barátom! Tán csak nem adtad fel minden reményedet!

De biztató szavaim hasztalanok voltak.

— Ah! szözlott, még nem tudsz mindent. Nem ámitom magamat. Jogász vagyok; a jogász-nak nincsenek ábrándjai; nem épít homokra fellegvárakat és nem bizik az események véletlenségében. Én tényekkel állok szemközt és tényekkel számolok. De hadd folytassam. Tegnap korábban fekdtem le, mint egyébkor. Azt hittem, a esendes nyugalom majd megerősít. De egész éjjel nem jött álom a szememre. Ma reggel irodámba mentem; dolgozni akartam. De hasztalan volt minden igyekezetem; még a tolat sem tudtam kezemben tartani: oly erőtelen, oly gyenge voltam. Ott hagytam segédaimet és ismét lakásomba siettem. A reggeli után nőm szobámba lépett. Tekintetétől megijedtem. Vártam és hallgattam.

(Folytatása következik.)

és az ellen, ki köteles fizetéseit nem fogja annak idején teljesíteni — igen is teljesebbé fognak vétetni a társaság által elrendelendő behajtási és esetleg biztosítási intézkedések, önként értekeződn, hogy minden részvényes csak az általa aláírt részvényösszeg erejéig felelős.

Hazafias tisztelettel

A szamosvölgyi vasút létesítő bizottsága.

Deés, 1879. jan. 16.

Br. Bánffy Dező,

elnök.

Vass Imre,

titkár.

Kovács Sámuel, Krémer Sámuel, Muntán Ágoston, Placintár Dávid, Gr. Wass Jenő. Voith Miklós.

TANÜGY.

Mottó. Vannak igazságok, melyeket nem lehet egyszer ismételni.

A nők tornásztatásáról.

A jelen társadalmi viszonyok között semmi sem tűnik föl oly nehéznek, mint azon előítéletes nézetek leküzdése, melyek mindannyiszor jelentkezni szoktak, valahányszor valamely újabb eszme gyakorlati keresztülviteléről van szó. Épen azért valamely népboldogító eszme gyakorlati megoldást és biztos alapot csak azon esetben nyerhet, ha annak gyakorlati hasznosságáról úgy az egyesek mint a nagy többség meggyőződést szereznek maguk részökre.

Ilyen helyzetben vagyunk — a többek között — a tornászat eszméjének gyakorlati keresztülvitelével is. Mert bár mily alapos okokkal igyekeztek is az úgy élén álló szakemberek bizonyítani azt, hogy a tornászat mily hasznos befolyással van az emberi test szervezetének harmonicus kifejlődésére, az erő fokozására, az egészség állandó fenntartására stb. még is azon előítéletek és nézetek csak akkor lehetnek valómennyire legyőzni, a mikor a tornászat hasznát és becsét — a gyakorlatok rendszeres vezetése és alkalmazása folytán — az életből merített példák által lehetett illusztrálni.

Ily alapon elismerte a nők közönség a tornászat szükségességét és előnyét; de miután ezt inkább csak a férfi nemnél látták ez idő szerint nagy mérvben alkalmazva, sokan, s különösen a szülők közül, azon minden alapot nélkülöző kifogásuknak adnak kifejezést: hogy a tornászatigen előnyös lehet a fiuk részére, de a leányokat semmiképpen meg nem illeti, mivel igen férfias jellegűt vennének fel, ártana a tagok kerekdedségének stb. Valjon honnan van e kifogásuk? Szerény tapasztalatom után itélve ennek megfajtasát abban találom leginkább, hogy a leánytornászat még ez idő szerint nálunk nem vert oly mély gyökereket, hogy elterjedtségét a gyakorlati életből merített egyes esetekből megítélhették volna.

Mert a mint előbb is érintem, e tekintetben is a gyakorlati életből merített meggyőződés az irányító.

Már pedig a leányok tornásztatása — legalább itt városunkban — dacára, hogy a nők közönség az ily gyakorlati órák tartama alatt nem volt kizárva annak megsemmisítéséről, mindazonáltal nem történhetett oly nyilvánosan, hogy a fiuk és a leányok tornásztatásánál szigorúan szem előtt tartandó gyakorlatok alkalmazására nézve megnyugtatót szerettek volna azon anyák, kiknek leánygyermekük boldogítása legszentebb hivatásuk és erkölcsi köteleességük közé tartozik, nem csak azért, mert gyermekük, de mert a haza és nemzet létfenntartási érdeke és boldogítása nagyon is kívánják tőlük e köteleesség lelkiismeretes és pontos teljesítését. Ha ez így van, a minék így kell lenni, akkor nyiltan kérdeim: mi az oka mégis annak, hogy a szülők legnagyobb része, épen a leányok testi nevelését illetőleg, hanyagolják el egy igen fontos köteleességüket? Vagy tál azon hitben és reményben ringatják magukat, hogy azon egyoldalú mozgásformák, melyek ez idő szerint divatszörűleg üzének a leány-növendékek részéről, ellensúlyozzák a természetű és rendszeres tornászat által elérhető mind azon óriási bajokat és betegségeket, melyek — a jelen cultúr — viszonyainknál fogva a nevelés nagyon is egyoldalú alkalmazása mellett naponta nagyobb mérvet öltenek? Ha így gondolkoznak, akkor nagyon fognak csalatkozni, mely csalatkozásuk akkor fogja tetőpontját elérni, mikor a testi nevelés hiányaiból eredő számtalan bajok és betegségek gyermeküket képtelenné teszi azon nemes hivatásra, melyet neki a társadalomban ökvetetlen el kellett volna foglalni.

Ezek után engedjék meg nekem egy a nagy közönség, mint különösen a szülők, nevelők és nevelőnők, hogy állásomból kifolyólag kiemeljem azon főbb tényezőket, melyek a leány-növendékek tornásztatását nem csak szükségessé teszik, hanem azt naponta mind inkább sürgetik.

Általában elismert s mondhatni elfogadott elv, hogy az izmok gyakorlása és erősítése az emberi szervezetre jelentékeny befolyással bír. Ha már most nem akarjuk a nőket túlvilági szellemeknek tekinteni, hanem beismerjük, hogy ők is — csokoly kivétellel — éppen azon szervezettel bírnak, a minővel a férfiak, a fennebbi elvet reájuk is kell alkalmaznunk.

Ezen elfogadott elv alapján gondoskodni kellett olyan eszközökről, melyek az izmok gyakorlása és erősítése által a testet összhangzatos fejlődésre bírják, minek főbb productuma az erő,

egészség, bátorság, ügyesség és szép testhordozás.

E célra pedig jelenben egyetlen eszközü a tornászat van elfogadva és ajánlva, még pedig úgy a férfi, mint a női-nem részére. Kivánt czélunk erre nézve pedig úgy érjük el, ha tisztában vagyunk a fiu- és leánytornászat vezetésénél felmerülő főbb költsébségekkel.

Éppen azért helyén látom megemlíteni azon tornászati nemeket, melyeket a leányoknál czélszerűen és sikerrel alkalmazhatni.

Első helyen állanak a szabad- (alap) és rendgyakorlatok mind azon nemei, melyek a gyöngédebb női szervezetre — minden túlhajtott erőmegfeszítés nélkül — jótékony befolyással bírnak, szigorúan szem előtt tartva azt, hogy a női illem és szokás megsértve egy gyakorlat által se legyen; ezen gyakorlatok után következnek a tornajátékok, pálcza-gyakorlatok és a szergyakorlatok közül a szelidebb természetűek. A gyakorlatoknál az által mozdítjuk elő a szép esztét, ha azok ütemszerűleg s néha dalokkal egybekötve végeztetnek.

Az így beosztott és rendszeresen kezelt gyakorlatoknak egyenkint, mint általában a tornászatnak, mily haszna van a test arányos fejlődésére és az egészségre nézve, helyén látom idézni azon szakértő orvosok nyilatkozatát, kik a nők egészségtelen állapotáról következőleg irnak:

Általában — ugy mond — az izom, az ideggyengeség, az idegbajok, sápkór, szűkmellűség és gerincez ferde lések feltűnő módon szaporodnak, mely bajok tiszszerte többéleányt érnek, mint fiut; ezt pedig nem a leányok gyengébb testszervezete okozza, hanem az, hogy nálok a testi nevelés egészen el van hanyagolva sezen bajok ellen egyedül a tornászt ajánlották.

Hogy mennyire megtermé jó gyümölcsét a némethoni orvosok eme szakértelemről tanuskodó véleménynyilvánítása, bizonyítja az, hogy Németországban, valamint Schweizban nemcsak a nyilvános iskolákban, hanem még a magán leánynevelő-intézetekben is rendes tantárgyul van felvéve a tornászat.

Hát ezt miért nem lehet itt városunkban is megtenni? Talán nálunk a fennebb említett alapon nincs szüksége a leányoknak tornásztatásra? Ezt határozottan tagadom. Tenne csak a helybeli orvosi kar egy lelkiismeretes szakértői szemlét azon leány-növendékek csoportjában, kik egyik másik nyilvános, vagy magán leánynevelő-intézetben neveltetnek, valjon hány növendéket találnának olyat, kiknek részére a tornászat, mint a test arányos fejlődésére, ügyesítésére, épségben tartására stb. szolgáló nélkülözhetlen eszköz, lelkiismeretesen ne ajánlanák? Tapasztalatból állítom azt, hogy kevés lenne azoknak számuk.

Ily alapon lehetetlen be nem ismerni azt, hogy első sorban maguk a szülők, azután meg a nevelők és nevelőnők nagy hibát követnek el akkor, a mikor a leányokat nem tornásztatják.

(Vége következik.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A m. tud. akadémiáról.

Hétfőn jan. 20-án a harmadik osztály tartott ülést, melynek tárgysorozatát négy értekezés képezte; de ezek felolvasása, jobban mondva bemutatása alig vett igénybe egy órát.

Krenner József a museum ásványtani gyűjteményének legújabb gyarapodásáról tett jelentést. Őt új ásványt mutatott be: az ugynevezett réz-smaragdot, melyet a kirzikek nagy becsben tartanak, egy, hogy amuletként használják; a felső-bánsyi margiritet, az utahi azuritet, a f.-vidői angleitet és a raurisí anastat; ez utóbbitől Wein tanárságát dolgozatát mutatta be értekező.

Konkoly-Thege Miklós két értekezést mutatott be, az egyik az 1878. évi napfogyatkozásokról szól és egy felette érdekes körülményt említ fel. Az utóbbi néhány év alatt ugyanis a napon óriási változások mentek végbe, a melyeket mi fel sem foghatunk; abnormitásokat észlelték, melyeket az észlelők nem tudtak maguknak megmagyarázni; az egymás előtt álló ketős csillagok kinézése egészen eltérő volt attól, milyennek a napot az ezelőtti napfogyatkozásoknál látták.

Értekező ezen nevezetes körülmény felelítése után arra szorítkozik, hogy a saját észleleteiről vezetett jegyzéket bemutatja az akadémiának és ezután egy pár szó kíséretében bemutat egy második dolgozatot, melyben a hullócsillagokról általa tett észleleteket sorolja fel.

Gönczy Pál bemutatja Hazslinszky Frigyes új adatait a magyarországi kryptogamokról. H. ur ez értekezését egy levél kíséretében küldte be, melyben elmondja, hogy ő nagy elfoglaltsága miatt jelenleg kevesebbet tudvárkodik ugyan, hanem iparkodik a tehetségű ifjakat a természettudományok művelésére buzdítani.

H. ur Eperjesen működik mint tanár és csakugyan már több jeles botanikus került ki legújabb időben az eperjesi gymnasumból, ilyenek hogy csak egy-kettőt említsünk, Borbás Vince, Dietz, Hazslinszky Hugó, Loyka Gusztáv stb.

A példa kiválóan megérdemli az utánezést és szaktudásaink, kik vidéki tanintézetekben működnek, kiváló szolgálatot tesznek a hazai tudományosságunk, ha a fogékonyabb ifjakkal a tudomá-

nyos buvárlatokat megkedveltetik és bevezetik őket saját tudomány-szakukba.

A m. k. tengerészeti hatóság még 1877-ben felszólította Giacich tudott, hogy állítsa össze a vízbefutak megmentésére szolgáló újabb eszközöket. G. e. téren beható tanulmányokat tett és a Rivista Marittima cz. olasz folyóiratban is tárgyról értekezést írt, mely külön lenyomatban is megjelent. G. e. lenyomat magyar fordítását beküldte a m. t. akadémiának is. Az összes ülés a III. osztályhoz utasította az értekezést és ennek megbi-
 zátta dr. Arányi Lajos és dr. Jendrassik
 bizattak meg. Arányi ur behatóan bírálta meg az értekezést és egyetért annak főlével és az elj-
 árással, melyet Giacich a vízbefutak megmentése körül követ. Giacich a fuvák által előidézett lélekeztetést ajánlja, mely eljárást Hamburgban, Amsterdamban és Londonban hathatós sikerrel alkalmazták.

Mindkét bíráló véleményéhez képest az akadémia az illető közegészségügyi közegek figye-
 melét fel fogja hívni Giacich ur értekezésére, me-
 lyet azonban gondosan kell majd magyarra for-
 dítani.

Az osztály-ülést értekezlet követte.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1879. jan. 23.

— **K. Papp Miklósnak** két új eredeti színműve jelent meg és küldetett be szerkesztő-
 ségünkhöz. A tetszetős kiállítású füzetekből az egyik „Absolon papa” 3 felvonásos „vigjátékot”, a másik „Az ördög bibliája” című 4 felvonásos drá-
 mákat tartalmazza. Ára egy-egynek 1 frt 10 kr. Az „Ördög bibliáját” épen holnap adják a nép-
 színházban. Mint budapesti lapok írják, a két fő-
 szerep Rákosi Sándi és Böri kezében van. A da-
 rabban a kolozsvári színház egykori tagja, Vidor Pál is játszani fog s általában a fővárosi közön-
 ség nagy érdeklődéssel néz az előadás elé.

— **A farsang.** A helyben állomásozó tisz-
 tikar, a mint értesülünk, a farsang folytatában csak egy nagyobb koszuza estélyt fog rendezni, még
 pedig február 19-én a redoute termében. Ezen
 kívül még katonai körben, szűkebb körű tánczes-
 télyek fognak rendeztetni, de a mint tegnapisem-
 lők, csak a tisztjé kázinó helyiségében. — Az
 egy begyi önkéntes tűzoltó-egylet sajátpénztára
 javára a közbirtokosság tánctermében 1879. febr.
 2-án és 16-án táncestélyt rendez.

— **A városi képr. bizottság** pénteken, f.
 6. január 24-én s esetleg a következő napon
 mindenkor 2. u. 3 órákor a városi házi köz-
 ságban tartandó közgyűlésének tárgyai: 1. Sze-
 ntesített törvények bejelentése. 2. Ó. császári
 és apostoli királyi felségesség Császárság és Királyság
 Ő Felsége legmagasabb egybekelésök 25 éves em-
 lékének megünneplésére teendő előintézkedések, bi-
 zottság kiküldésével. 3. Bárd Kemény Gábor, föld-
 művelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. k. minisz-
 ter ur beköszöntő kórára. 4. Számvetések és
 keblő számvető jelentései, múlt 1878. évi mű-
 köderől. 5. A szamosvölgyi vaspálya létesítése
 ügyében polgármester előterjesztése. 6. Az osztrák-
 magyar bank egy főkéjének Kolozsvár felállításá-
 iránt intézendő felfolyamodás. 7. Szabályrende-
 tek megállapítása, a) fegyelmi pénzbírságok hová
 fordításáról; b) a városi árvaszek számára, az 1878.
 XX. (gyámsági és gondnoksági) törvények ére-
 telmében. 8. Számvetések jelentései: a) Bágyi
 Mihály levéltárnok 1873—1877. b) Zicha Ferenc
 dolgozóházi, 1877. és c) a házi pénztár 1877. évi
 számadásainak felülvizsgálata. 9. Sajátbírsági
 esküdtök lajstromának egybeállítására két 3—3
 tagú küldöttség megválasztása. 10. A levéltárnok
 felsőbbleg jóváhagyott nyugalalmazása folytán az új
 levéltárnoknak főispáni kinevezése. 11. A kincstá-
 ri italmérései jogának a Felleghárban a város pálin-
 kárcsoparmárlási jogához továbbra kibőrlése. 12. Az
 iparos ügyi kör tüzfajlási segély kérése. Ko-
 lozsvárt, 1879. január 22-én.

— **Egy községi falkola** berendezése
 Kolozsvárt a rég elismert égető szükségek közé
 tartozik, a mi iránt már felesleges intelligens em-
 bereket capacitálni. De azért mégis könnyebb vol-
 na a napot kitéríteni utjából, mint a mi városi
 tanácsunkat mozdulatlanlanságából. Az erdélyi gaz-
 dasági egyet egyenlően egy szép területet engedett
 át a városnak egy ily jósokla berendezése végett
 s csupán egy aranyat költött ki egy évre a tu-
 lajdonjog elismeréséül. A város kapott az olcsó
 hasznokbér, birtokába is vette a földet s a gaz-
 dasági ügyek ismert buzgóssága referenciának veze-
 tése alatt megtette az előkészületeket a falkolá-
 hoz, a mennyiben a birtokon 2 éven át, a mikor
 a fő megnőt, lekaszáltatta. De nem csak,
 hanem elvállalt kötelezettségének más oldalról is
 híven meg kívánván felelni, még a kikötött évi
 egy aranyat sem szolgáltatva be az egyletnek. In-
 en a gazdasági egylet legutóbbi választmányi
 gyűlésében elhatározta felszólítani a várost, hogy
 április haváig vagy rendezze be a falkolát, vagy
 azonnal az egyletre visszaszállottnak tekint a bir-
 tokot. A két aranyat pedig fizessék meg, mert
 pincs kedve az egyletnek ingyen fűvel traktálni
 a város marháit. Most már várjuk, mit mond er-
 re a tanács.

— **Az öreg Gaiser Antal,** Kolozsvár
 közlisségében álló legidősebb férfi, nyugalma-
 zott mérnök tegnap éjszaka 96 éves korában egy
 jobb házba költözött. Béke porain!

— **Szegesvárt,** alig hogy a Vándor Lajos
 — jelenben a „Bukaresti Híradó” szerkesztője —

által szerkesztett „Erdélyi Ellenőr” megszűnt:
 már is új lap indult meg, még pedig ezuttal már
 csak német nyelven. A lap nem foglalkozik poli-
 tikával, hanem csak Nagy-Küküllő megye helyi ér-
 dekeit képviseli.

— **Nagy hideg.** Szebenben 22-én szer-
 dán volt eddigelő a télen a legnagyobb hideg t. i.
 reggel 8 órákor 23° Celsius vagyis 13° Reaumur.

— **Kettős öngyilkosság.** Bátorban (Ko-
 lozsvármegye) a napokban egy asszony felöltö
 fálval együtt felkaszította magát. Tetők in-
 doka állítólag az volt, hogy a fiu összeesezett ap-
 jával, miért is az utóbbi elbujdosott; s emiatti
 bubánatokban vetett véget életének mind felesége,
 mind a fia.

— **A Schopf Adolf** elleni bonyolult terje-
 delmes és már 10 év óta függőben levő bünyű,
 a napokban a m. kir. Curiaán végleg eldőlt; még
 pedig a vádlott javára, az ellene a két első bírósá-
 g által hozott ítéletek, főleg a második bírósági
 ítélet ellenére, mely szerint a vádlott 7 évi ne-
 ké és szigorított börtönrre és nagy kártérítésre
 volt elítélve. A vádlott szabadon bocsátása a jövő
 hó végére kilátásba van helyezve, miután vizs-
 gálati fősega a kimért büntetésbe beszámították.

— **Szerencsétlenség.** Déván, ez évben
 már két ízben fordult elő petroleum-lámpával sze-
 rencsétlenség. Az első a városi vőregyházánál törté-
 tént. Szorgalmas, jóra való ember, kinek fáradsá-
 gos napi teendői után egyedül öröme családjában
 lett. Épen együtt ült két iskolába járó leányká-
 jával, kik iskolai feladatait készítésbe voltak el-
 merülve, midőn egyszerre a lámpa, valószínűleg,
 hibás lecsavarás folytán szétrobbant s a kis asz-
 tali társaság minden tagját lángba borítá. Az
 egyik leányka már meg is halt súlyos sebeiben.
 A szerencsétlen család első szükségletein több nő-
 egyeleti tag rőkötn segíteni sietett. — Egy öze-
 gasszony szintén hallos égési sebeket szenvedett
 lámpája felborulása következtében.

— **A roncsolók** toroklob, Arad megye p. e. s-
 kai kerületében annyira elharapozott, hogy emi-
 att valamennyi iskolát be kellett zárni.

— **Munkácsy** életéből néhány érdekes
 részletet jegyez fel Hevesi Lajos a „P. Lloyd”
 mai számában. M. Bécsbe menve, csakhamar ta-
 lákozott Angyal Gyula és Rubicek Salamon ma-
 gyar tanulókkal. Ezek megosztották vele szállá-
 sukát s megtették mindent, hogy Rahl fölvegye
 őket tanítványai közé. Rahl a kérelmet bátorzo-
 tan elutasította. Munkácsy kétségbeesetten s ha-
 ragosan mutatott a teremben levő egyik nagy ké-
 per, mondván „Pedig ilyesmit én is tudtam volna
 csinálni.” Rahl meglepetve ja szenvedélyes hang
 által, megmagyaráztatta magának, mit akar az
 idegen ifju s azzal kísérletképp adott neki felada-
 tot. Egy óra múlva visszatért s már készen talál-
 ta a képet: alföldi csárdás csikósokkal s kutyá-
 sal. Rahl alig vetett egy tekintetet a képre s ha-
 talmas kezét vállára téve, csak e pár szót mon-
 dta: „Fel van vére.” E pillanatban meghalt az egy-
 asztaloslegény s egy nagy festő született.

— **A diphteritisnek** még egy oka. Dr.
 Didtman a „Journal für öffentliche Gesund-
 heitspflege” című egészségügyi lap szerint a diphter-
 itis okát, mely ez esetben vörhenyyel kapcsolat-
 ban lépett fel, oly zöldségfélék élvezetében ta-
 láltta fel, mely trágyával túlságosan eltitelt
 földben termett, s oly víznek élvezetében, a mely
 az istálló trágyávaléval volt megfertőzve. És
 szerinte a diphteritis járvány idején azt minden
 megromlott ételnek elidőzheti. Igaz, hogy ez
 mind csak találgatás, hanem azért jó lesz min-
 denre figyelni. Különben a mint az „Ind. Blät-
 ter” írja, Németországban egy gazdaságban a bor-
 juk között valóságos diphteritis járvány ütött ki,
 s az elhullott borjúk felboncolása által tökéletesen
 constátáltatik is, s minthogy az nem csak
 egyik borjúról ragadt el a másikra, hanem a gyó-
 gyítást vezető gazdaságtérre is átment: e lap e
 bajnak az állatokról az emberre való átvitelét tel-
 jesen bebizonyítottának mondja.

— **A persa sah reform-törökvései.**
 Mikor Nasr-Eddin ő felsége először járt Euró-
 pában, csak egy intézményt (!) szeretett meg s vitt
 hazá meghonosítani: a ballet-et. De már második
 útjában hasznos dolgot akadt meg a szeme, így
 a katonaság, rendőrség és adórendszer tetszett meg
 neki nagyon; elsőre nézve, mint tudjuk, szerződe-
 tet is néhány osztrák-magyar katona tisztet, a
 kik jelenleg erősen dolgoznak a persa hadsereg ujra-
 szervezésén, az utóbbi illetőleg pedig nemrégiben
 irt Hoffmann közpénzügyminiszterhez, hogy ajánl-
 jon neki alkalmas egyéneket, kik adó- és váms-
 ügyeit rendezzék. A közpénzügyminiszter a per-
 sa követtség útján meg is felelt a sah kívánságá-
 nak, s most várják a viszonzást. Majd csak lesz
 hát már Persiában is civilizált — meg eysche-
 maticus deficit!

— **Építő füzetek.** Az újabb találmá-
 nyok lapján, Párisban egész sereg érdekes játékok
 készítenek újabb időkben. Nem utolsó ezek kö-
 zött az éneklő füzet, melyet Párville Henrik írt
 a „Journal des Debats”-ban. Apró kis füzetek,
 mint papírfüzet vannak itt összeszerakva cinkle-
 mekből s az utolsó lemez a másik szobában észre-
 velenül villanyfolyammal áll összeköttetésben. Itt
 a telefon segélyével valamit énekelnek a szobában
 úgy hangzik mintha dal egyenesen ezen kis füzetek-
 ből eredne.

— **Vasuti szerencsétlenség.** Belgium-
 ban tennapelőtt nagy vasuti szerencsétlenség törté-
 tént. A Brüsszelből este 5 órákor elindult vonat

Bessilynél kiugrott a sínből; a gépész rögtön meg-
 halt; két utast szintén összezuzott a vonat. Szá-
 mosan lábukat vagy karjukat törték úgy, hogy a
 súlyosan sérültek száma tetemes. Egy gépkerék
 okozta a szerencsétlenséget.

— **Az oroszországi pestis** terjedése
 nem igazolta azon föltevést, hogy a beállt hideg
 korlátokat fog vonni e borzasztó járványnak. A
 legújabb hírek szerint továbbéle a pestis már
 elérte volna Nisni-Novgorodot, Oroszorszá-
 nak egyik lejelentékenyebb városát, mely élénk
 forgalomban áll a nagy birodalom majdnem min-
 den pontjával. Ha e hírek valók, akkor tartani le-
 ket attól, hogy a pestis gyorsan szét fog hurcol-
 tatni Oroszországban. Bécsi képviselői körökben
 azt beszéltek, hogy egy távirat szerint, me-
 lyet az északi vasut igazgatója kapott, Odes-
 sában is történt volna egy haláleset pestis foly-
 tán. A hír még bizonyítás vár. Legfőbb ideje azon-
 ban, hogy a kormány megtegye a szükséges elő-
 vigyázati rendszabályokat.

— **Száz éves ember** égett el e hó 17-én
 Hamburgban. Tíz ütött ki egy házban, melynek
 lakosai közt volt a száz éves Schwabach Márton
 is. A szegény öreg nem volt képes menekülni, s
 a lángokba vészett.

— **Óriási ágyu.** A woolwichi ágyúöntő-
 dében jelenleg egy 160 tonnás ágyu előállításán
 működnek. Továbbá egy 1000 tonna emelőképes-
 ségű emelő is dolgozik — a mi egyetlen lesz a
 maga nemében az egész világon.

— **Játékbarlangok Törökországban.**
 A „Dseridei-Havadsiz” a következő furcsán hangzó
 közleményt hozza: Blancnak, az elhunyt mona-
 cáci játékbarlangok fia jelenleg Konstantinápoly-
 ban időz. Atyjától hatvan millió frankot
 örökölt, a mit jótékony célra akar fordítani. Kö-
 telezi ugyanis magát a kaimék árfolyamát jelen-
 tékenyen leszállítani, ha megengedi neki a kor-
 mány, hogy Perában, Galatában, a herceg-szig-
 eteken és Bujukderében játékházakat alapítas-
 son. Az említett lap szerint Blanc e hó 10-én
 már be is nyújtotta erre vonatkozó ajánlatát a kor-
 mánynak.

— **Az orosz belügyminiszterium**
 főnökeiről, Matow államtitkárról, írják Varsóból:
 Hivatalnok pályáját nagyon fiatalon kezdte, Wa-
 lieljev belügyminiszter oldalánál, honnan épen ak-
 kor rendelték el Vlnába segédül Murawiewhez,
 mikor az a lengyel fölkelés leverése után ama bor-
 zasztó kegyetlenségeket követte el a lengyelek el-
 len, melyek nevét átkossá tették az utókor előtt
 s oda sorozták az emberi szörnyetegek első sorá-
 ba. Murawiev legelőbb is arra szólította föl új se-
 gédét, dolgozka ki egy oly instructiót, mely tel-
 jesen megsemmisíti a lengyelek minden jogát. Ma-
 kow nem fogadta el a megbízást, sőt még, mint
 munkatárs nem akart részt venni abban. Megosi-
 csinálta hát más, de neki kellett volna aláírni.
 Megtagadta az aláírást, de Murawiev haragjától
 éltében jónak látta kerekét oldani. Lepescselt
 hát a nála levő állami iratokat s Szent-Pétervár-
 ra szökött. — A lengyelek jó emlékeztükben tar-
 ták ezt a tettet s most, hogy a belügyminiszterium
 élére jutott, magint reménykedni kezdnek, — hogy
 ez talán jobb lesz irántunk a többinél. . .

— **Két chinai utas** majdnem fizetékép-
 telenné tette a London and County bankot. A múlt
 héten ugyanis a bank fizetéseképtelenségét jelen-
 tették, de ezt csakhamar visszavonták. E hírre egy
 igen különös eset adott okot. Két chinai ugya-
 nia, kik a bankba mentek, az utcán járók s különösen
 a gyermekek figyelmét annyira magukra vonták,
 hogy egész csoportosulás támadt a bank épülete
 előtt. Nemskára egy vidéki ügyvéd kíséretében
 negyven ember jelent meg, kik egy hagyatékígy-
 ben jártak a banknál. A véletlen úgy akarta, hogy
 ugyanakkor egy ember a bank előtt kitörte a lá-
 bát. A tömeg a bank előtt mindinkább növekedett
 s mert híre futott, hogy a bankba több ember
 tödült be s még hozzá két chinai is jár ott, szá-
 mosan a betevők közül visszakövetelték pénzüket.
 A hír egyre tovább terjedt úgy, hogy néhány óra
 alatt 1½ millió fontot vettek ki a bankból. Csak
 akkor derült ki a félreértés. Szerencse, hogy a
 bank esetleg tetemes mennyiségű kész pénzzel ren-
 delkezett, mert különben könnyen zavarba jöhetett
 volna. A bank igazgatói megfogadták, hogy jövő-
 ben chinaikat és vidéki prókátorokat csak külön
 helyiségekben fogadjanak.

— **A majom, mint házi szolga** kiváló
 szerepet játszik Siamban. Hatásköre a legkülön-
 bözbb. Néha egész komolyan ringatja a bölcset
 egyik lábával, míg a másikak az elosonni sze-
 rett gyermekét fogja s e mellett harmadik kezé-
 ben gyzekornádat tart, rácsálva azt. Más helyen
 fogosikorgatva kergeti az idegeneket s végzi a
 házi kutya szerepét. — Mint nyájörző kitűnőnek
 tartatik, rendkívül szemes és gondos. De fölhas-
 nálják, mint — tolvajt is. Egy rendkívüli eset jött
 nemrég nyilvánosságra, midőn valaki betanított
 majma állat, tíz éven át, naponta legalább egy
 ticalt (mintegy 1 frt 20 kr.) lopatott. A majom
 elég okos volt, hogy nem a szomszédban lopott,
 hanem messze vidékre ment s háztetőn, szá-
 jában hozta el a pénzt.

— **A braziliai császár** minden szer-
 kezett klastromot eltört, javaikat confiscálja és
 az állami adósságok törlesztésére fordítja. Nem
 hiába mondták mindig, hogy ez a császár okos
 ember.

— **Helyreigazítás.** Lapunk egyik köz-
 lebbi számában Dr. Winkler Frigyesről a diphter-
 itisről közölt caikk harmadik sorában e szó után
 „utolsó”, kimaradt e szó: „vasárnapján”.

CSARNOK.

Farsangi ábécze,

pártában levő leányok számára.

Szerkesztő: egy már férjezett

„Nagynéni”

Jegyzetekkel töltött közrebocsátja: Révi Gyűző.

A leány, ha az ördögnél csak egy fokkal
 szebb, már angyal. A mely férfi ezt el nem is-
 meri, annak ördöge van. Hogy ezt az ördögöt
 kiűzhesd — szerelmes leányom — a férfiakból,
 — rendelte isten a farsangot. Tanácsaimat vedd fü-
 leidbe tehát s használd okosan a farsangi napo-
 kat! („Élj az idővel” mondja Epikur.)

Bá! ne essék nálad nélkül, (ha sziate a
 bosnyák sebesültek javára rendetett is) mert a
 báterem azon harco-tér, hol mozgósíthatod és se-
 bezheted a férfiak szívét. Sebesültséddel gyöngé-
 den báni, ha azt akarod, hogy majd 6 rendezzen
 javadra tánczvigalmat, melynek királynéja te le-
 endsz — a boldog menyasszony! („Ki mint vet,
 úgy arat”, azt mondja a világ.)

Csókot fogadj, és adj táncz közben; de
 mindannyiszor pirulj el! („A szemérem a nő leg-
 főbb ékessége”, — magad beismerheted.)

Divat! Ez legyen jelszavad! Kecséidet ne
 titkold; mutasd meg, hogy paradicsomi ártatlan-
 ság vagy! („Naturalia non sunt turpia” — eny-
 nyit minden gavalór tud latinul.)

Éveid számát — ha a szükséges úgy kívánja
 — atyád előtt is titkold; társaságokban gyermek
 éveidről gyakran emlékezzél; a legbizalmasabb
 barátodnak ösintén tíz évvel ifjabbnak valld
 magadat; átalában soh’ se légy idősebb 18 évesnél!
 (Mondják: „Az idő mindent megemészt” és csak
 éveid számát hagyná meg épségben. . . p”)

Fodor! Ez a fő ruhád díszítésénél! (Termé-
 szetesen! mert így a férfiak szeme jobban meg-
 akad rajtad.)

Gyakran szédülj táncz közben, így alkal-
 mat szolgáltatasz bátoratlanabb udvarlónak is a
 bizalmas közeledésre. Választottad előbb csak rész-
 vétből ölel át, . . . aztán vágy téged közelebb
 szoríthatni, (végre még nőül is vehet! „Kis vétek
 szüli a nagyot.”)

Halk suttogás, bizalmas kézszorítás, sokat
 mondó pillantások, csalfa mosoly, kéjes mozdula-
 tok mind megannyi fegyver, melylyel a férfiak-
 ban az ördögöt felköltethed. („No . . . hiszen
 . . . a cél szentesíti az eszközöket.”)

Irigyeket gyűjts inkább, mint szánakozó-
 kat! (Igaz! „Jobb száz irigy, mint egy szána-
 kozó.”)

Kisér figyelemmel idősebb lánytársaidat, kö-
 vend példájukat! Ha udvarlód akad, megbecsül-
 könnyű szerrel ki ne szalaszd körmeid közül; bár
 amaz aggszűnek is eleitől fogva a jobbik eszközt
 vettél volna elő! „Más kárán tanulj, ha okos
 vagy.”)

Légy előzékeny! Ne várd, hogy téged os-
 tromoljanak, az ostromot te indítsd meg a férfiak
 ellen! („A ki mer, az nyer.”)

Minden néven nevezendő nénikével légy jó
 viszonyban! (E czérod könnyen elérheted, csak
 azon jó tulajdönt dicsekd mindenikben, a melyekre
 épen szükséged volna! „A ki mást dicser, az ma-
 gát dicseri.”)

Növendék lányakkal barátkozzál, ha élted
 rózsája hervadásának indult . . . (és soha el ne
 áruld, hogy gyűlölöd az agglegyényeket; erről egy
 szót se . . . Tudod mit mondott Socrates? „Be-
 szélj, hogy ismerjelek” . . .)

Óvatos légy, ha több imádód akad! Ha vá-
 lasztanod kell: 20 éves korodig mamád tanácsát
 kérd ki, 20 éven felül atyádra hallgass . . . (így
 21 éves korodban bizonyosan fejkötővel cserélendő
 fel a pártát.)

Pénzed — míg férjhez mennél — mindig
 legyen a takarékpénztárban vagy árvakasszában,
 udvarlód igényéhez mérten; aztán ha férjnél vagy,
 erőneyeidet emlegesd; („Omnia mecum porto” hi-
 vatkoz Biasra.)

Régi tanács, de ne feledd 18 éves koro-
 dig menj férjhez náladnál előkelőbbhez; 20 éves
 korodban veled egyrangúhoz; aztán ahhoz — a ki
 kéri! („Az időhöz alkalmazkodjál” mondja Pitta-
 cus is.)

Szebb barátnőd ne legyen, mint magad vagy!
 (Ha nem vagy szép, úgy gyakran hangsúlyozd:
 „A külszen csal.”)

Tettetni tanulj meg! E tudomány nélkül
 vagy férjhez nem jutsz, vagy jó házi nő nem leend
 soha belőled! („Tanulj leányom, asszony lesz be-
 lőled.”)

Uralkodási hajlamod — esküvő előtt — ki
 ne mutasd! A férfiak fölnek a papucskormány-
 tól — míg nőtlenek. („Lassan járj, tovább érsz”
 Periander.)

Zajos légy összejövetelek alkalmával, a köz-
 figyelmet — ha másképp nem lehet — hangos ce-
 vegés által vond magadra! („A harist is a maga
 szaván fogják el.”)

Járj a mama kedvében, ha fiát akarod meg-
 bódítani! (Ugy-e nagy kerülő utnak látod . . . ?
 de . . . járt ut nem kerülés.”)

Vedd fölődbe az elmondottakat szerelmes
 leányom! A mai világban így boldogulhatsz; —
 vagy ha ez nem tetszik, (de agg szűs sem óhaj-
 tasz maradni), átkozd el a világot és . . . vonulj
 zárdába! (Ott aztán boldoggá tegyen azon gondo-
 lat, a mit Solon gondolt: „Halála előtt senki
 sem boldog.”)

Bi har.

Uj francia bohózat.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bérlet

107. sz.

Kolozsvárt, pénteken jan. 23. 1879.

ELŐSZÖR:

A szökevények.

Bohózat 3 felv. Írta: Hennequin A. Fordította:
 N. N. Rendező: Gabányi A.
 Kezdeté pontban 7 órákor.

A „KELET” magán táviratai.

Feladatott Budapestén jan. 23. 11 ó. — p. d. ó.

Erkezett Kolozsvára jan. 23. 11 ó. 18 p. d. ó.

A pestis ügyében a német, osz-
 trák, magyar, román kormány megbi-
 zottal közösen tanácskoznak Bécs-
 ben, egyenlő intézkedések történnek.

A szerb Skupesina a berlini szer-
 ződés alapján betérjesztett vallás-
 egyenlőségről szóló törvényjavasla-
 tot elveté.

A csár nem fogadta Nikita kü-
 vetét, mert Románia s a porta ve-
 lünk nem szerződik, míg Oroszor-
 szággal nem végezett.

Távirati tudósítás

a budapesti árutőzsde hivatalos árjegyző-
 teiről jan. 22.

Gabona		F a j	Ára 100 klg.				
			tól	ig			
			frt	kr	frt	k	
Buza	}	bánsági	7 85		8 60		
		tiszavidéki	8 55		9 25		
		pestvidéki	8 15		8 75		
		fehértágyai	8 30		8 80		
		bácska	—		—		
Rozs		magyar	5 60		5 80		
Árpa	}	takaromány	5 40		5 75		
		malátá	6 60		8 50		
Zab		magyar	5 40		5 60		
Tengeri	}	bánsági	—		—		
		másnemű	4 35		4 50		
Repeze	}	káposzta	—		—		
		bánsági	—		—		
Köles		magyar	4 75		5 25		
Szokvány (Usanoe)	}	buza	—		8 50	8 55	
		"	Szept.—Oktre szállítan.	—		—	
		roz	magyar szállítandó	—		—	
		teng.	Májusra — junira szállít.	4 90		4 90	
		repcz.	káposzta Aug. Szept. száll.	27 1/4		27 —	
szesz	(ny.)	bánsági Jul. Aug. szállít.	—		—		
		100 liter százalékként.	26 5/8		27 —		

